

**Wydział Operatorski i Realizacji Telewizyjnej , PWSFTV i T w Łodzi
Specjalność - Film Animowany i Efekty Specjalne**

Napisanie recenzji zostało zlecone mi przez Wyższą Szkołę Filmowa Telewizyjną i Teatralną im. L. Schillera w Łodzi. Centralna Komisja do Spraw Tytułów powołała mnie pismem z dnia 06.11.2019r. na recenzenta. Zlecenie podjąłem na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki (Dz. U. Z 2003 r. nr 65, poz.595, Dz. U. Z 2005 r. nr 164, poz. 1365, Dz. U. Z 2011r. Nr 84, poz. 455)

Dotyczy uchwały Rady Wydziału Operatorskiego i Realizacji Telewizyjnej w sprawie:

- wszczęcia na wniosek dr Joanny Jasińskiej Koronkiewicz postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki filmowe;
- wyznaczenia recenzenta w związku z w/w postępowaniem

W myśl ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki(Dz. U. Z 2005 roku nr 164, poz. 1365, Dz. U. Z 2011r. Nr 84, poz. 455) Rada Wydziału Operatorskiego i Realizacji Telewizyjnej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. L. Schillera w Łodzi posiada uprawnienia do przeprowadzenia postępowania na stopień doktora habilitowanego sztuk filmowych.

Do pisma z dnia 12.12.2019 r. informującego mnie o powołaniu na recenzenta dorobku artystycznego i dydaktycznego dr Joanny Jasińskiej Koronkiewicz oraz zrealizowanej przez nią pracy habilitacyjnej w postaci filmu animowanego p.t. "To pewna wiadomość" z jej autorskiego cyklu "Namaluj mi bajkę" dołączona została przewidziana przez ustawę dokumentacja. Zawiera ona:

- autoreferat
- wniosek o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego
- wykaz dorobku artystycznego, naukowego i dydaktycznego
- dyplom uzyskania stopnia doktora

Podstawowe dane o habilitantce

Dr Joanna Jasińska Koronkiewicz ur. 18 stycznia 1980 r. w Łodzi studiowała w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi w latach 1999-2003. W czasie studiów zrealizowała etiudy: "Tabun", "Cello", "Mileńka" i film dyplomowy "Dunia - tam i z powrotem".

Po ukończeniu studiów zrealizowała autorskie filmy: "Len" 2005 r. z cyklu "Namaluj mi bajkę", "Prząśniczka" 2005 r. i "Dies irae" 2006 r. z cyklu "Miniatury filmowe do muzyki klasycznej", "Kostka zagadki" 2007 r. z serii "Miś Fantazy", "Złota Jabłoń" 2008 r. z cyklu "Baśnie i bajki polskie", "Ballada" 2010 r. z cyklu "Miniatury filmowe do muzyki klasycznej", a po obronie

doktoratu: "To pewna wiadomość" 2014 r. z cyklu "Namaluj mi bajkę", "Apolejka i jej osiołek" 2016 r. i "O psach i kotach" 2017 r. z cyklu "Baśnie i bajki polskie". W 2018 r. zilustrowała książkę dla dzieci "Miała jaja gospodyni" Hansa Christiana Andersena w przekładzie Bogusławy Sochańskiej. Obecnie trwają prace do następnego filmu z cyklu "Namaluj mi bajkę" pt. "Ole Śpijsłodko".

Joanna Jasińska Koronkiewicz brała udział w wystawach zbiorowych "Animated Painting" w Dreźnie 2019 r. oraz "Animacja 25" w Łodzi 2014 r.

Zdobyła za swoje filmy nagrody na festiwalach filmowych w Pacanowie (finał festiwalu O!PLA), w Bratysławie, Nowym Sączu, Krakowie, Los Angeles, Chengdu, Poznaniu, Łęczycy, Cosenza, Łodzi, Warszawie, Szczecinie i Katowicach.

Prowadziła szereg warsztatów animacji: w Płocku, Rzeszowie, Stalowej Woli, Żorach, Gliwicach, Krakowie i Łodzi.

Brała udział w międzynarodowych i krajowych konferencjach artystycznych.

Opiekowała się kilkudziesięcioma etudami i pracami magisterskimi oraz doktoratami studentów Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi.

Brała udział w komisjach eksperckich Państwowego Instytutu Sztuki Filmowej i Łódź Film Commission.

Recenzja

Dr Joanna Jasińska Koronkiewicz złożyła do Centralnej Komisji Do Spraw Stopni i Tytułów wniosek o nadanie tytułu doktora habilitowanego a w załączeniu pracę habilitacyjną stanowiącą dzieło artystyczne oraz autoreferat opisujący drogę twórczą kandydatki, kierunki jej rozwoju artystycznego, zainteresowania oraz zamierzenia w pracy artystycznej i edukacyjnej.

Jako dzieło aspirujące do spełnienia wymogów art. 16 ust. 2 z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 r. poz 1789) wskazała film animowany z autorskiego cyklu "Namaluj mi bajkę" p.t. "To pewna wiadomość". Jest to film dla dzieci na podstawie baśni Hansa Christiana Andersena animowany w technice malarskiej bezpośrednio pod kamerą farbą olejną na płótnie lub desce. Film jest drugim ze wspomnianego cyklu po filmie "Len" z 2005 r. Trwa trzynaście minut i został już wyróżniony na kilku międzynarodowych i polskich festiwalach.

Autorka rozpoczyna swój autoreferat pełnym samoświadomości, jako twórczyni animacji, wprowadzeniem będącym skrótem jej dotychczasowej drogi twórczej od początku studiów z filmu animowanego w PWSFTV i T w Łodzi aż do chwili, w której składa swój wniosek.

Podkreślając w swym referacie fakt rozpoczęcia studiów w bardzo młodym wieku, mając osiemnaście lat, bezpośrednio po maturze i jako samouk w dziedzinie sztuk plastycznych, daje nam tym samym wyobrażenie, że od początku zaczęła swoje ukierunkowane kształcenie jako przyszła autorka filmów animowanych. Jednocześnie uświadamia nas, jak ważną rolę w jej edukacji odegrała Szkoła Filmowa w Łodzi.

Joanna Jasińska Koronkiewicz z głębokim zrozumieniem i szacunkiem sięga do swych początków nauki, wymieniając kluczowe dla siebie nazwiska pedagogów z pierwszego i drugiego roku studiów: profesorów Kazimierza Urbańskiego i Henryka Ryszkę. Stanowili oni dla bardzo młodej przyszłej realizatorki filmów animowanych dwa punkty widzenia na istotę filmu animowanego.

Urbański pozwolił jej zderzyć się ze swobodą ożywionej formy plastycznej, zaprzeczającej istnieniu anegdoty. Ryszka tworzył zaś przeciwwagę dla tego spojrzenia na animację wprowadzając swoich studentów w konieczność tradycyjnego budowania w filmie dramaturgii narracyjnej prowadzącej do nieodzownej puenty.

Tym samym Joanna Jasińska Koronkiewicz zdobyła świadomość istnienia dwóch bardzo odmiennych form języka filmowego i w następstwie tego jej twórczość rozwijała się dwutorowo, zgodnie z kierunkami wytyczonymi przez jej pierwszych nauczycieli.

Pani Jasińska Koronkiewicz wydaje się być w pełni świadoma tych równoległych działań na swojej drodze samorealizacji twórczej. Zrealizowała szereg filmów spełniających zasady tradycyjnej animacji, ale co jakiś czas wracała do obszaru działań kinetycznych, do których miłość zaszczerpił w niej Kazimierz Urbański. Animowanie materii sypkich na pierwszym roku studiów stworzyło, jak się wydaje, w osiemnastoletniej studentce trwałą podstawę dla jej sposobu traktowania animacji. Mam na myśli specyficzną swobodę w traktowaniu elementów animowanych i używanie materii, które pozwalają się animować bezpośrednio pod obiektywem kamery. W ten sposób żaden obiekt nie ma oddzielnej formy nałożonej na tło, lecz poniekąd jest częścią tła, wyrasta z niego, obraz widziany w kadrze jest jedną formalną całością, jednorodną w sensie materii animowanej, np piasek, sól, czy farba olejna, jak też w sensie ruchu, który jest integralny dla całego widzialnego prostokąta ekranu. Animator pracujący w ten sposób ma poczucie 100% kreacji autorskiej i obcowania z plastyką i ruchem w swej najczystszej postaci jako głównym tworzywem opowieści filmowej.

Pani Joanna Jasińska Koronkiewicz realizowała więc kolejne swoje filmy podlegające z jednej strony regułom tradycyjnej dramaturgii filmowej, z drugiej zaś nadawała powstającym dziełom skrajnie artystyczną i autorską formę plastyczną i kinetyczną. W przypadku filmów dla dzieci jest to bardzo rzadko spotykane. Jako pokrewnych jej autorów można tutaj wymienić przede wszystkim rosyjskiego legendarnego już twórcę Jurija Norsteina oraz jedną z jego wiernych uczennic Norweżkę Anitę Killi.

Na pewno duży wpływ miała na panią Joannę Jasińską Koronkiewicz wieloletnia współpraca z poznańskim Telewizyjnym Studiem Filmów Animowanych przy realizacji filmów serialowych. Zaryzykuję hipotezę, że dla tak uzdolnionej artystki posługującej się żywiołową animacją materii sypkich i płynnej farby olejnej było to ograniczające, chociaż, jak dowiadujemy się z referatu, nauczyły młodą autorkę pracy w zespole oraz podstaw tradycyjnego myślenia w realizacjach dla dzieci.

Obserwując drogę twórczą pani Jasińskiej Koronkiewicz można zauważyć, że jej głęboka świadomość filmowych środków wyrazu pozwoliła na kontynuowanie własnej wizji traktowania animacji, jako sztuki kinetycznej, jak powiedziała by Kazimierz Urbański, a nie tylko ilustracyjnej, opowiadającej określoną historię literacką.

Dysonans dwóch skrajnie odmiennych sposobów widzenia sztuki animacji filmowej przyniósł w efekcie konieczność wypracowania oryginalnego stylu łączącego myślenie tradycyjne w tworzeniu animacji i realistyczne w formie z abstrakcyjnym i totalnym traktowaniem istoty ruchu.

Pośród swoich mistrzów pani Jasińska Koronkiewicz wymienia wszak przede wszystkim obok Urbańskiego, Witolda Giersza i Aleksandra Pietrowa, realizatorów, dla których animacja jest tylko częściowo formą opowiedzenia anegdoty. Niezależną wartością u obu tych autorów pozostaje ruchoma materia malarska. Zwłaszcza u Pietrowa mamy niemal ruchome realistyczne obrazy.

Pokrewieństwo z Gierszem polega u Jasińskiej Koronkiewicz również na zrytmizowaniu obrazów synchronicznie do ścieżki muzycznej. Trudno nie porównać filmów takich jak "Tabun" czy "Dies irae" do "Konia" i "Pożaru" Giersza, czy jego filmów inspirowanych muzyką poważną.

Referat doprowadza autorkę do rozważań na temat Andersena w kontekście adaptacji "Małej syrenki" zrealizowanej przez wytwórnię Walta Disney'a. Wydaje się, że pani Jasińska Koronkiewicz sytuuje swoją własną postawę twórczą w pobliżu tej Andersena, któremu udało się stworzyć autorskie baśnie adresowane nie tylko dla dzieci. Istnieją one na pograniczu dziedzin, w niewymownie trudnym położeniu, to uznawane za zbyt ponure, zbyt pesymistyczne i ciężkie jako historie dla dzieci, które zgodnie z założeniem idei baśni i bajek powinny umacniać wiarę dziecka we własne siły, to znów infantylizowane w ujęciu disneyowskim. Podejmując się swoich adaptacji w malarskiej animacji autorka referatu zbliża się do esencji wywodzącej się wprost od Andersena. Jej "Len", czy "To pewna wiadomość" wprowadzają widza dziecięcego bardziej w specyficzną poetykę Andersena, niż opowiadają nam historyjkę z morałem. Jasińska jest też wierna oryginałowi literackiemu w przeciwieństwie do Disney'a, który zaprzęga Andersena do stworzenia swoistej, pełnej humoru i obowiązkowego zwycięstwa miłości, pochwały życia rodzinnego i amerykańskich wartości purytańskiego chrześcijaństwa miłej, choć też obowiązkowo dramatycznej, kinowej

rozrywki dla całej rodziny.

Niewątpliwie pojedyncze, zatrzymane kadry z filmów pani Joanny Jasińskiej Koronkiewicz mogłyby stanowić ilustracje w książkach dla dzieci. Myślę tu o jej filmach autorskich, takich jak "Len" , "To pewna wiadomość", czy powstający właśnie "Ole Śpijsłodko".

W ten sposób autorka oddała się od wytycznych Kazimierza Urbańskiego, który uczył ją, że pojedynczy obraz w filmie animowanym nie ma znaczenia, ma je tylko sekwencja ruchu powstająca z tego, czego nie ma fizycznie, czyli z różnic pomiędzy poszczególnymi fazami animacji.

Zapewne pani Jasińska Koronkiewicz jest tego świadoma, lecz kierując się konsekwentnie w stronę animacji dla dzieci nie zapomina, że wyobraźnia dziecka potrzebuje zakorzenienia w realizmie i jego szczegółach.

W 2015 roku autorka referatu rozpoczęła działalność dydaktyczną, najpierw jako moja (Piotra Dumały) asystentka, potem zaś, po obronie doktoratu, jako niezależna nauczycielka w tandemie z Mariuszem Wilczyńskim.

Jej wkład w edukację studentów wyraża się w głębokim szacunku dla dziedziny animacji, tak samo jak w szacunku dla poszczególnych zmagających się z nią młodych artystów.

Studenci znajdują w jej korektach i opiece wsparcie merytoryczne płynące z dużego doświadczenia w realizacji filmów animowanych, tak komercyjnych, jak autorskich oraz z uwagi i empatii, jaką obdarza swoich podopiecznych, cech płynących ze skromności, pracowitości i rzetelności zawodowej, bardzo przydatnych, a właściwie niezbędnych w zawodzie twórcy filmów animowanych.

Analiza filmu "To pewna wiadomość", będącego dziełem wskazanym we wniosku o nadanie tytułu doktora habilitowanego w dziedzinie twórczości filmowej,

Trwający trzynastacie minut film animowany dla dzieci wg baśni Hansa Christiana Andersena pt. "To pewna wiadomość" został zrealizowany w malarskiej technice animowania bezpośrednio pod kamerą i stanowi drugi film z autorskiego cyklu Joanny Jasińskiej Koronkiewicz zatytułowanego "Namaluj mi bajkę".

Utwór ten składa się z trzech podstawowych elementów: baśniowa opowieść Andersena, malarska, animowana plastyka i głos narratora. Reżyseria polegała na stworzeniu z tych warstw filmowej całości. Niewątpliwie zintegrowanie ich powiodło się w pełni. Głos Jerzego Stuhra jest w pewnym sensie elementem podstawowym filmu, stanowi jego podmiot liryczny, tworzy atmosferę, zaciekawia, wciąga w klimat opowieści Andersena. Mamy poczucie obecności kogoś, kto jest tu specjalnie dla nas, by opowiedzieć nam nieprawdopodobną i zabawną historię z życia kur i innych ptaków, które powtarzają sobie coraz bardziej odległą od prawdy informację. Jak to u Andersena baśniowość jest podszyta obserwacją rzeczywistości i gorzką ironią, przemieniającą się w groteskę. Właściwie już samo wysłuchanie tej narracji w znakomitym, przekonującym wykonaniu Jerzego Stuhra spotyka słuchacza z esencją utworu literackiego. Realizatorka filmu zdając sobie sprawę z siły oddziaływania tej warstwy ukazuje opowiadaną historię bardzo intensywnym językiem obrazu, który wykracza daleko poza ilustrację wydarzeń. Materialność poruszających się malarskich przedstawień działa bezpośrednio na zmysł wzroku zachwycając płynnością ruchu i wręcz magicznym ożywianiem obrazów wyłaniających się z fakturalnej materii farby. Plastyczne wyobrażenia ptaków i scenografia nawiązują do malarstwa dzieci - żywość i świeżość barw, szerokie wyraziste ślady pędzla, jakby dziecięca nieporadność w przedstawieniu ptasich bohaterów nadają oglądanej historii uroku i wrażliwości w odkrywającej się przed nami wizualizacji opowiadanego baśni. Może jest to sugestia patrzenia oczami dziecka, dla którego samo używanie farb, dotyk pędzla, kreowanie osobistej wizji, a także brudzenie się podczas malowania jest zabawą i frajdą twórczą jednocześnie, jest przeżywaniem radosnej wolności poprzez sztukę. Autorka filmu zdaje się sięgać do własnych dziecięcych odczuć przyjemności malowania baśniowych światów, w których istnienie wierzy jak dziecko, a dowodem tego istnienia jest właśnie powstające dzieło.

Zachowując podstawową świeżość malarskiego ujęcia filmu Joanna Jasińska Koronkiewicz pokazuje swój kunszt reżyserski polegający na płynności narracyjnej języka filmowego zsynchronizowanego z tekstem, ale mającego też swoją własną niezależną strukturę rytmiczną polegającą na zmienności punktów widzenia "kamery" i efektownych morfingach plam barwnych. Środki te, jakich używa ze swobodą, utrzymują uwagę widza i prowadzą akcję w niedostrzegalny, niewymuszony sposób, niewątpliwie dostosowany do sposobu postrzegania świata i pracy twórczej wyobraźni dziecka.

Konkluzja

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuk filmowych i teatralnych Pani dr Joannie Jasińskiej Koronkiewicz, przeprowadzanym przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów oraz Uczelnianą Komisję ds. Stopni Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi, stwierdzam, że dzieło będące przedmiotem postępowania, dorobek artystyczny po uzyskaniu stopnia doktora spełniają wymagania określone w art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku (wraz z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce. Niniejszym wnioskuję o podjęcie dalszych czynności związanych z procedurą postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego Pani Joannie Jasińskiej Koronkiewicz w dziedzinie sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuk filmowych i teatralnych.